ഗരുഡപുരാണമ്/ആചാരകാണ്ഡഃ/അധ്യായഃ 161

ശ്രീഗരുഡമഹാപുരാണമ് 161

ധന്വന്തരിരുവാച .

ഉദരാണാം നിദാനഞ്ച വക്ഷ്യേ സുശ്രുത തച്ഛൃണു .

രോഗാഃ സർവേഽപി മന്ദാഗ്നൗ സുതരാമുദരാണി തു .. 1,161.1 ..

അനീർണാമയാശ്ചാപ്യന്യേ ജായന്തേ മലസംചയാത് .

ഊർധ്വാധോ വായവോ രുദ്ധ്വാ വ്യാകുലാവിപ്രവാഹിണീ? .. 1,161.2 ..

പ്രാണാനപാനാൻസംദൂഷ്യ കുര്യുസ്താന്മാംസസന്ധിഗാൻ .

ആധ്മാപ്യ കുക്ഷിമുദരമഷ്ടധാ തേ ച ഭേദതഃ .. 1,161.3 ..

പൃഥഗ്ദോഷൈഃ സമസ്തൗശ്ച പ്ലീഹവങ്ക്ഷക്ഷതോദകൈഃ .

തേനാർതാഃ ശുഷ്കതാല്വോഷ്ഠാഃ സർവപാദകരോദരാഃ .. 1,161.4 ..

നഷ്ടചേഷ്ടബലാഹാരാഃ കൃതപ്രധ്മാത്കുക്ഷയഃ .

പുരുഷാഃ സ്യുഃ പ്രേതരൂപാ ഭാവിനസ്തസ്യ ലക്ഷണമ് .. 1,161.5 ..

ക്ഷുന്നാശോഽരുചിവത്സർവം സവിദാഹഞ്ച പച്യതേ .

ജീർണാന്നം യോ ന ജാനാതി സോഽപഥ്യം സേവതേനരഃ .. 1,161.6 ..

ക്ഷീയതേ ബലമങ്ഗസ്യ ശ്വസിത്യല്പോഽവിചേഷ്ടിതഃ .

വിഷയാവൃത്തിബുദ്ധിശ്ച ശോകശോഷാദയോഽപിച .. 1,161.7 ..

രുഗ്ബസ്തിസന്ധൗ സതതം ലഘ്വല്പഭോജനൈരപി .

ജരാജീർണോ ബലഭ്രംശോ ഭവേജ്ജഠരരോഗിണഃ .. 1,161.8 ..

സ്വതന്ത്രതന്ദ്രാലസതാ മലസർഗോഽല്പവഹ്നിതാ .

ദാഹഃ ശ്വയഥുരാധ്മാനമന്ത്രേ സലിലസമ്ഭവേ .. 1,161.9 ..

സർവത്ര തോയേ മരണം ശോചനം തത്ര നിഷ്ഫലമ് .

ഗവാക്ഷവച്ഛിരാജാലൈരുദരം ഗുഡ്ഗുഡായതേ .. 1,161.10 ..

നാഭിമന്ത്രശ്ച വിഷ്ടഭ്യ വേഗം കൃത്വാ പ്രണശ്യതി .

മാരുതേ ഹൃത്കടീനാഭിപായുവങ്ക്ഷണവേദനാഃ .. 1,161.11 ..

സശബ്ദോ നിഃ സരേദ്വായുർവഹതേ മൂത്രമല്പകമ് .

നാതിമാത്രം ഭവേല്ലൗല്യം നരസ്യ വിരസം മുഖമ് .. 1,161.12 ..

തത്രവാതോദരേ ശോഥഃ പാണിപാന്മുഖകുക്ഷിഷു .

കുർക്ഷിപാർശ്വോദരകടീപൃഷ്ഠരുക്പർവഭദനമ് .. 1,161.13 ..

ശുഷ്കകാസാങ്ഗമർദാധോഗുരുതാമലസംഗ്രഹഃ .

ശ്യാമാരുണത്വഗാദിത്വം മുഖേ ച രസവദ്ധിതാ .. 1,161.14 ..

സതോദഭേദമുദരം നീലകൃഷ്ണശിരാതതമ് .

ആധ്മാതമുദരേ ശബ്ദമദ്ഭുതം വാ കരോതി സഃ .. 1,161.15 ..

വായുശ്ചാത്ര സരുക്ച്ഛബ്ദം വിധത്തേ സർവഥാ ഗതിമ് .

പിത്തോദരേ ജ്വരോ മൂർഛാ ദാഹിത്വം കടുകാസ്യതാ .. 1,161.16 ..

ഭ്രമോതിസാരഃ പീതത്വം ത്വഗാദാവുദരം ഹരിത് .

പീതതാമ്രശിരാദിത്വം സസ്വേദം സോഷ്മ ദഹ്യതേ .. 1,161.17 ..

ധൂമായതേ മൃദുസ്പർശം ക്ഷിപ്രപാകം പ്രദൂയതേ .

ശ്ലേഷ്മോദരേഷു സദനം സ്വേദശ്വയഥുഗൗരവമ് .. 1,161.18 ..

നിദ്രാ ക്ലേശോഽരുചിഃ ശ്വാസഃ കാശഃ ശുക്ലത്വഗാദിതാ .

ഉദരം തിമിരം സ്നിഗ്ധം ശുക്ലകൃഷ്ണശിരാവൃതമ് .. 1,161.19 ..

നീരാതിവൃദ്ധൗ കഠിനം ശീതസ്പർശം ഗുരു സ്ഥിരമ് .

ത്രിദോഷകോപനേ തൈസ്തൈസ്ത്രിദോഷജീനൈതർമലൈഃ .. 1,161.20 ..

സർവദൂഷണദുഷ്ടാശ്ച സരക്താഃ സഞ്ചിതാ മലാഃ .

കോഷ്ഠം പ്രാപ്യ വികുർവാണാഃ ശോഷമൂർഛാഭ്രമാന്വിതമ് .. 1,161.21 ..

കുര്യുസ്ത്രിലിങ്ഗമുദരം ശീഘ്രപാകം സുദാരുണമ് .

വർധതേ തച്ച സുതരാം ശീതവാതപ്രദർശനേ .. 1,161.22 ..

അത്യശനാച്ച സംക്ഷോഭാദ്യാനപാനാദിചേഷ്ഠിതൈഃ .

അവിഹിതൈശ്ച പാനാദ്യൈർവമനവ്യാധികർഷണൈഃ .. 1,161.23 ..

വാമപാർശ്വാസ്ഥിതഃ പ്ലീഹാ ത്യുതസ്ഥാനോ വിവർധതേ .

ശോണിതാദ്വാ രസാദിഭ്യോ വിവൃദ്ധോ ജനയേദ്വ്യഥാമ് .. 1,161.24 ..

സോഽഷ്ഠീലാ ചാതികഠിനഃ പ്രോന്നതഃ കൂർമപൃഷ്ഠവത്? .

ക്രമേണ വർധമാനശ്ച കുക്ഷൗ വ്യാതതിമാഹരേത് .. 1,161.25 ..

ശ്വാസകാസപിപാസാസ്യവൈരസ്യാധ്മാനകജ്വരൈഃ .

പാണ്ഡുത്വമൂർഛാഛർദിത്വഗ്ദാഹമോഹൈശ്ച സംയുതഃ .. 1,161.26 ..

അരുണാഭം വിചിത്രാഭം നീലഹാരിദ്രരാജിതമ് .

ഉദാവർതേന ചാനാഹമോഹതൃഡ്ദ്ഗഹനജ്വരൈഃ .. 1,161.27 ..

ഗൗരവാരുചികാഠിന്യൈർവിഘ്ലാതഭ്രമസംക്രമാത് .

പ്ലീഹവദ്ദക്ഷിണാത്പാർശ്വാത്കുര്യാദ്യകൃദപി ച്യുതമ് .. 1,161.28 ..

പക്വേ ഭൂതേ യകൃതി ച സദാ ബദ്ധമലോ ഗുദേ .

ദുർനാമഭിരുദാവർതൈരന്യൈർവാ പീഡിതോ ഭവേത് .. 1,161.29 ..

വർചഃ പിത്തകഫാൻബദ്ധാൻകരോതി കുപിതോഽനിലഃ .

അപാനോ ജഠരേ തേന സംരുദ്ധോ ജ്വരരുക്കരഃ .. 1,161.30 ..

കാശശ്വാസോരുസദ്ഗനം ശിരോരുങ്നാഭിപാർശ്വരുക് .

മലാസംഗോഽരുചിശ്ഛർദിരുദരേ മലമാരുതഃ .. 1,161.31 ..

സ്ഥിരനീലാരുണശിരാജാലൈരുദരമാവൃതമ് .

നാഭേരുപരി ച പ്രായോ ഗോപുച്ഛാകൃതി ജായതേ .. 1,161.32 ..

അസ്ഥ്യാദിശല്യൈ രന്യൈശ്ച വിദ്ധേ ചൈവോദരേ തഥാ .

പച്യതേ യകൃതാദിശ്ച തച്ഛിദ്രൈശ്ച സരൻബഹിഃ .. 1,161.33 ..

ആമ ഏവ ഗുദാഹേതി തതോഽല്പാല്പഃ ശകൃദ്രസഃ .

സ സ്യാദ്വികൃതഗന്ധോഽപി പിച്ഛിലഃ പീതലോഹിതഃ .. 1,161.34 ..

ശേഷശ്ചാപൂര്യ ജഠരം ഘോരമാരഭതേ തതഃ .

വർധതേ തദധോ നാഭേരാശു ചൈതി ജലാത്മതാമ് .. 1,161.35 ..

ഉദ്രിക്തേ ദോഷരൂപേ ച വ്യാപ്തേ ച ശ്വാസതൃട്ഭ്രമൈഃ .

ഛിദ്രോദരമിദം പ്രാഹുഃ പരിസ്ത്രാവീതി ചാപരേ .. 1,161.36 ..

പ്രവൃത്തസ്നേഹപാനാദേഃ സഹസാപഥ്യസേവിനഃ .

അത്യമ്ബുപാനാന്മന്ദാഗ്നേഃ ക്ഷീണസ്യാതികൃശസ്യ ച .. 1,161.37 ..

രുദ്ധഃ സ്വമാർഗാദനിലഃ കഫശ്ച ജലമൂർഛിതഃ .

വർധതേ തു തദേവാമ്ബു തന്മാത്രാദ്വിന്ദുരാശിതഃ .. 1,161.38 ..

തത്കോപാദുദരം തൃഷ്ണാഗുദസ്നുതിരുജാന്വിതമ് .

കാശശ്വാസാരുചിയുതം നാനാവർണാശിരാതതമ് .. 1,161.39 ..

തോയപൂർണാന്മൃദുസ്പർശാത്സദൃശക്ഷോഭവേപഥു .

ബകോദരം സ്ഥിരംസ്നിഗ്ധം നാഡീമാവൃത്യ ജായതേ .. 1,161.40 ..

ഉപേക്ഷായാഞ്ച സർവേഷാം സ്വസ്ഥാനാം പരിചാലിതാഃ .

പാകാ ദ്രവാ ദ്രവീകുര്യുഃ സന്ധിസ്രോതോമുഖാന്യപി .. 1,161.41 ..

സ്വേദേ ചൈവ തു സംരുദ്ധേ മൂർഛിതാശ്ചാന്തരസ്ഥിതാഃ .

തദേവോദരമാപൂര്യ കുര്യാദുദരാമയമ് .. 1,161.42 ..

ഗുരൂദരം സ്ഥിതം വൃത്തമാഹതഞ്ച ന ശബ്ദകൃത് .

ഹീനബലം തഥാ ഘോരം നാഡ്യാം സ്പൃഷ്ടഞ്ച സപതി .. 1,161.43 ..

ശിരാന്തർധാനമുദരേ സർവലക്ഷണമുച്യതേ .

വാതപിത്തകഫപ്ലീഹസന്നിപാതോദകോദരമ് .. 1,161.44 ..

പക്ഷാച്ച ജാതസലിലം വിഷ്ടമ്ഭോപദ്രവാന്വിതമ് .

ജന്മനൈവോദരം സർവം പ്രായഃ കൃച്ഛ്രതമം മതമ് .. 1,161.45 ..

ഇതി ശ്രീഗാരുഡേ മഹാപുരാണേ പൂർവഖണ്ഡേ പ്രഥമാംശാഖ്യേ ആചാരകാണ്ഡേ ഏകഷഷ്ട്യധികശതതമോഽധ്യായഃ